

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

nabízíme vám několik námětů, jak přiblížit žákům a studentům výstavu **Návraty paměti/ Příběhy majetku obětí holocaustu**, kterou do konce září 2009 pořádá Uměleckoprůmyslové museum v Praze. Vzhledem k tématu je návštěva výstavy vhodným úvodem do problematiky holocaustu, zároveň však může nabídnout řadu podnětů pro realizaci průřezového tématu Multikulturní výchova.

Než půjdete do muzea

Zejména u mladších studentů, prosím, nepodceňujte přípravu na setkání s tématem holocaustu. Závažnost tématu vyžaduje citlivý přístup, zároveň je však dobré volit takové metody práce, které žákům umožní „navázat“ s minulostí kontakt i v hodnotové a postojové rovině.

Rodinné dědictví – debata ve třídě (1 vyučovací hodina)

Požádejte žáky, aby si ve spolupráci s rodiči a prarodiči připravili úvahu (rétorické vystoupení) na téma „Rodinné dědictví“. Nechte žáky nejprve sdílet úvahy v menších skupinkách a poté se ve společné debatě pokuste vyvodit charakteristické rysy rodinného dědictví. Nejde o to nalézt učenou definici, ale vytvořit ve třídě prostor pro společné porozumění tomuto pojmu na základě zkušenosti žáků. Pokud to bude možné, vytvořte například malou sbírku fotografií zděděných předmětů.

Když měly premiéru filmy pro pamětníky – debata k filmu (2 vyučovací hodiny)

Shlédněte společně se studenty film pro pamětníky (ideálně komedii), jenž byl vytvořen v období 1941 – 1944. V následném rozboru se věnujte nejen otázce žánru, ale také době vzniku. Požádejte například studenty, aby si připravili referáty o životě v protektorátu v daném roce, o situaci odboje, o možnosti kulturního vyžití židovského obyvatelstva apod.

Výstava

Koncepce výstavy i její uspořádání vytváří řadu možností, jak s žáky a studenty pracovat. Na úvod je vhodné připomenout základní údaje o holocaustu, popřípadě nastínit (ilustrovat na vystavených schématech a fotografiích) mašinérii vyvlastňování majetku židovského obyvatelstva. Vhodným podkladem pro samostatnou i skupinovou reflexi výstavy středoškolskými studenty se může stát koláž soudobých i historických textů a fotografií, které

se týkají čtyř klíčových pojmů: dědictví, hodnota, paměť a identita, jež byla k výstavě vytvořena v české a anglické verzi.

Příběhy věcí a jejich majitelů – vrstevnické učení (1 vyučovací hodina)

Rozdělte žáky do menších skupin a požádejte každou skupinu, aby si na výstavě vybrala jeden předmět, u něž se podařilo dohledat i příběh původního majitele. Úkolem skupiny bude zjistit příběh věci i jejího původního majitele a pokusit se popsat vztah daného člověka k vybranému artefaktu. Během prezentace zjištěného by žáci měli své závěry porovnávat a zdůvodňovat. Cílem je, aby si uvědomili nejen důsledky agresivní politiky nacistického režimu, ale také nejistotu, jež provází dnešní pokusy o nápravu minulých křivd.

(Mini)průvodce hloubavého návštěvníka světem uloupeného dědictví (1 – 2 vyučovací hodiny)

Nejprve, například pomocí brainstormingu umožněte studentům, aby se zamysleli nad klíčovými pojmy dědictví, hodnota, paměť a identita. Posléze jim nechte dostatek času, aby si individuálně nebo v menších skupinách prohlédli výstavu a využili (mini)průvodce. Skupiny se mohou zabývat jedním z klíčových pojmů a posléze prezentovat ostatním své závěry. Reflexe prohlídky může proběhnout formou společné debaty, volného psaní či tvůrčí dílny v expozici nebo v ateliéru muzea.

Reflexe výstavy

Zážitky a poznatky z výstavy je jistě možné reflektovat ještě v muzeu. Zároveň se však nabízí možnost s nimi dále pracovat v rámci výuky, ať už na úrovni prohloubení historických znalostí či rozvoje osobnostních a sociálních kompetencí žáků. V návaznosti na úvodní hodiny, které návštěvě muzea předcházely, je pak možné reflektovat například posun v porozumění historickým souvislostem druhé světové války či situaci obětí totalitního režimu.

Proč a jak pečovat o rodinné dědictví? – debata ve třídě (1 vyučovací hodina)

V rámci debaty se mohou žáci pokusit zformulovat důvody a možnosti péče o rodinné dědictví. Podpůrné argumenty pro své závěry mohou čerpat z poznatků a postojů, které získali díky výstavě *Návraty paměti*.

Návraty paměti – úvaha (2 – 3 vyučovací hodiny)

Umožněte studentům, aby v rámci písemné úvahy reflektovali, nakolik se jich téma výstavy dotýká, ať už osobně nebo z hlediska aktuální společenské situace v České republice.

PhDr. Hana Havlůjová

30. 8. 2009